T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2020/286
KARAR NO : 2020/304
KARAR TR : 28.05.2020

ÖZET: 4207 sayılı Tütün Ürünlerinin Zararlarının Önlenmesi ve Kontrolü Hakkında Kanun'un 5. maddesinin ikinci ve on altıncı fıkraları uyarınca davacıya ait işyerinin 10 gün süre ile kapatılmasına ilişkin olarak verilen idari yaptırım kararının iptali istemiyle açılan davanın ADLİ YARGI YERİNDE çözümlen-mesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : Y.Y.
Vekili : Av. T.Y.Ç.
Davalı : Buca Kaymakamlığı
Vekili : Av. A.G.D.

OLAY : Buca Kaymakamlığı'nın 19.11.2018 gün ve 2018/214 sayılı İdari Yaptırım kararı ile, davacı tarafından işletilen "I.A.K." isimli işletmede, 29.08.2018 günü yapılan denetim sırasında, 4207 sayılı Tütün Ürünlerinin Zararlarının Önlenmesi ve Kontrolü Hakkında Kanun'un 2. maddesinin ilgili fıkraları gereği kapalı alanda tütün ürünü tüketilmemesine ilişkin yasakların uygulanması ve tedbirlerin alınması ile ilgili yükümlülüklerin yerine getirilmediğinden bahisle, bir yıllık dönemde ikinci tekerrür nedeniyle 4207 sayılı Kanun'un 5. maddesinin on altıncı fıkrası uyarınca davacı adına 5.103,00 TL idari para cezası verilmiştir.

Buca Kaymakamlığının 16.01.2019 gün ve 2019/6 sayılı İdari Yaptırım kararı ile, davacı tarafından işletilen "I.A.K." isimli işletmede, 4207 sayılı Tütün Ürünlerinin Zararlarının Önlenmesi ve Kontrolü Hakkında Kanun'un 2. maddesinin ilgili fıkraları gereği kapalı alanda tütün ürünü tüketilmemesine ilişkin yasakların uygulanması ve tedbirlerin alınması ile ilgili yükümlülüklerin yerine getirilmediğinden bahisle, 31.01.2018 tarihinde 1.701,00 TL, 14.05.2018 tarihinde 3.402,00 TL, 19.11.2018 tarihinde 5.103,00 TL cezai işlem uygulandığı belirtilerek, 4207 sayılı Kanun'un 5. maddesinin on altıncı fıkrası uyarınca sözü edilen işletmenin 10 gün süreyle kapatılmasına karar verilmiştir.

Davacı vekili, idari para cezası ve işyeri kapatma cezasının iptali istemiyle adli yargı yerine başvuruda bulunmuştur.

İzmir 6. Sulh Ceza Hâkimliği, 04.10.2019 gün ve D.İş:2019/2039 sayılı kararı ile, idari para cezası ve kapatma cezasına karşı yapılan başvuruyu esastan inceleyerek reddine karar vermiş, davacı vekili tarafından yapılan itirazın, İzmir 7. Sulh Ceza Hakimliği'nin 02.12.2019 gün ve D.İş: 2019/1316 sayılı kararı ile kabulüne, İzmir 6. Sulh Ceza Hâkimliği'nin 04.10.2019 gün ve D.İş:2019/2039 sayılı kararının kaldırılmasına kesin olarak karar verilmiştir.

İZMİR 6. SULH CEZA HÂKİMLİĞİ: 10.12.2019 gün ve D.İş No: 2019/6422 sayı ile; 5326 sayılı Yasa'nın 27/8. maddesinde, idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddiaları bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görülür hükmünün bulunduğu, işletme hakkında verilen kapatma kararının da dava konusu edildiği, bu nedenle itiraz konusu idari para cezası ve kapatma kararı hakkında 5326 sayılı Yasa'nın 27/8. maddesi uyarınca idari yargının görevli olduğu, hâkimliğin başvuru konusu hakkında yargı yolu bakımından görevsiz olduğu gerekçesiyle başvurunun görev nedeniyle reddine karar vermiş, davalı vekili tarafından yapılan itiraz, İzmir 7. Sulh Ceza Hâkimliği'nin 14.01.2020 gün ve D.İş No:2020/138 sayılı kararı ile kesin olarak reddedilmiştir.

Davacı vekili, bu kez, kapatma kararının iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

İZMİR 4.İDARE MAHKEMESİ: 12.03.2020 gün ve E:2020/42 sayı ile, 4207 sayılı Kanunun 5. maddesinin on altıncı fıkrası uyarınca ve bu fıkrada öngörülen sürelere uygun olanak süresiz değil, belirli bir süre için davacıya ait işyerinin 10 gün süre ile kapatılmasına ilişkin idari yaptırım kararının, 5326 sayılı Kanunun 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, önce 13.2.2011 tarih ve 6111 sayılı Kanunun 202. maddesiyle, daha sonra 24.5.2013 tarih ve 6487 sayılı Kanunun 27. maddesiyle, 4207 sayılı Kanunda yapılan değişikliklerle Kanunun yeniden düzenlendiği ve bu haliyle, 4207 sayılı Kanununda "işyerinin 10 gün süre ile kapatılmasına" ilişkin karara karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenlemenin yer almadığının anlaşıldığı, bu durumda, Kabahatler Kanununun 5560 sayılı Kanunla değişik 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Yasa hükümleri dikkate alınacağından iş yerinin 10 gün süre ile kapatılmasına ilişkin karara karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, Uyuşmazlık Mahkemesinin konu ile ilgili emsal bir kararı da gösterilerek, anılan Kanunun 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulmasına ve davanın incelenmesinin Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar

vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesinin Hicabi DURSUN'un başkanlığında, Üyeler Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 28.05.2020 tarihli toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre;

İdare Mahkemesince, 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, idari yargı dosyasının Mahkemece, ekinde adli yargı dosyası da temin edilmek suretiyle birlikte Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin işlemlerde herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, "16.01.2019 gün ve 2019/6 sayılı İdari Yaptırım kararı ile verilen kapatma kararına karşı açılan dava yönünden oluşan" görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Gülten Fatma BÜYÜKEREN'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, 4207 sayılı Tütün Ürünlerinin Zararlarının Önlenmesi ve Kontrolü Hakkında Kanun'un 5. maddesinin ikinci ve on altıncı fıkraları uyarınca davacıya ait işyerinin 10 gün süre ile kapatılmasına ilişkin olarak verilen idari yaptırım kararının iptali istemiyle açılmıştır.

4207 sayılı Kanun'un "Ceza hükümleri" başlığı altında düzenlenen 5. maddesinin ikinci fıkrasında, " (Değişik: 13/2/2011-6111/202 md.) 2nci maddenin (a) bendi hariç birinci, üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkralarında belirtilen yasakların uygulanması ve tedbirlerin alınması ile ilgili yükümlülüklerini yerine getirmeyen işletme sorumlularına, mahalli mülki amir tarafından bin Türk Lirasından beş bin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir."; on altıncı fıkrasında, " (Ek: 13/2/2011-6111/202 md.; Değişik: 24/5/2013-6487/27 md.) Bu maddedeki cezaları gerektiren fiillerin bir yıllık dönemde tekerrürü hâlinde idari para cezası bir kat; ikinci tekerrürü hâlinde iki kat artırılarak verilir. Aynı dönemdeki üçüncü tekerrürde de iş yeri on günden bir aya kadar kapatılır." denilmiş; "Tütün ürünlerinin yasaklanması" başlığı altında düzenlenen 2. maddesinin birinci fıkrasında ise, "Tütün ürünleri; a) Kamu hizmet binalarının kapalı alanlarında,

b) Koridorları dahil olmak üzere her türlü eğitim, sağlık, üretim, ticaret, sosyal, kültürel, spor, eğlence ve benzeri amaçlı özel hukuk kişilerine ait olan ve birden çok kişinin girebileceği (ikamete mahsus konutlar hariç) binaların kapalı alanlarında,

c) (Değişik: 24/5/2013-6487/26 md.) Hususi araçların sürücü koltukları ile taksi hizmeti verenler dâhil olmak üzere karayolu, demiryolu, denizyolu ve havayolu toplu taşıma araçlarında,

ç) Okul öncesi eğitim kurumlarının, dershaneler, özel eğitim ve öğretim kurumları dahil olmak üzere ilk ve orta öğrenim kurumlarının, kültür ve sosyal hizmet binalarının kapalı ve açık alanlarında,

d) Özel hukuk kişilerine ait olan lokantalar ile kahvehane, kafeterya, birahane gibi eğlence hizmeti verilen işletmelerde,

tüketilemez. …. " hükmü yer almıştır.

Öte yandan; 30.3.2005 gün ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 6.12.2006 gün ve 5560 sayılı Yasa'nın 31. maddesiyle değiştirilen 3. maddesinde, " (1) Bu Kanunun;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır."; 16. maddesinde, "(1) Kabahatler karşılığında uygulanacak olan idarî yaptırımlar, idarî para cezası ve idarî tedbirlerden ibarettir.

(2) İdarî tedbirler, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirlerdir"; 19. maddesinde, "(1) Diğer kanunlarda kabahat karşılığında öngörülen belirli bir süre için;

a) Bir meslek ve sanatın yerine getirilmemesi,

b) İşyerinin kapatılması,

c) Ruhsat veya ehliyetin geri alınması,

d) Kara, deniz veya hava nakil aracının trafikten veya seyrüseferden alıkonulması,

Gibi yaptırımlara ilişkin hükümler, ilgili kanunlarda bu Kanun hükümlerine uygun değişiklik yapılıncaya kadar saklıdır"; Kanunun "Başvuru yolu" başlıklı 27. maddesinin 1. fıkrasında ise, "İdari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç on beş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir" düzenlemeleri yer almıştır.

Buna göre, Kabahatler Kanunu'nun; idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, Kanun'un 19. maddesinde sayılan yaptırımlar saklı tutulmak kaydıyla, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 27. maddesine, 5560 sayılı Kanun ile eklenen sekizinci fıkrasında, idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının, bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görüleceği kurala bağlanmış, bu maddenin gerekçesinde de bu hükümle, Kabahatler Kanunu'ndaki düzenlemelerin ortaya çıkardığı bağlantı sorununa çözüm getirilmesinin amaçlandığı ifade edilmiştir.

19.12.2006 tarihinde yürürlüğe giren bu düzenlemeye göre, Kabahatler Kanunu'nun; idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı ancak; idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idari

yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının, bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görüleceği anlaşılmaktadır.

Uyuşmazlık Mahkemesince, idari para cezası yönünden oluşan olumsuz görev uyuşmazlık-larının çözümünde, idari para cezasına konu işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararın da verilmiş olması ve dosya içeriğinden bu kararın idari yargı yerinde dava konusu edildiğinin anlaşılması halinde; idari para cezasına ilişkin kararın hukuka aykırılığı iddiasının da, idari yargı yerinde görüleceği sonucuna varılarak, idari yargı yerince verilen görevsizlik kararlarının kaldırılmasına karar verilmiştir.

Olayda, davacıya ait işyerinin 4207 sayılı Kanun'un 5. maddesinin on altıncı fıkrasına dayanılarak ve bu fıkrada öngörülen sürelere uygun olarak süresiz değil, belirli bir süre için (10 gün) kapatılmasına ilişkin idari yaptırım kararının; 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun "Saklı tutulan hükümler" başlığını taşıyan 19. maddesinde, "diğer kanunlarda kabahat karşılığında öngörülen belirli bir süre için, ….. İşyerinin kapatılması …….gibi yaptırımlara ilişkin hükümler, ilgili kanunlarda bu Kanun hükümlerine uygun değişiklik yapılıncaya kadar saklıdır" denilerek, ilgili kanununda, bu Kanun hükümlerine uygun değişiklik yapılıncaya kadar saklı tutulan, başka bir deyişle, belirtilen istisnalar içinde sayılan yaptırımlardan biri olduğu, 4207 sayılı Kanun'un ilk kez, 13.2.2011 tarih ve 6111 sayılı Kanun'un 202. maddesiyle, daha sonra 24.5.2013 tarih ve 6487 sayılı Kanun'un 27. maddesiyle değiştirilerek yeniden düzenlendiği ve "işyerinin belirli bir süre için kapatılması"na ilişkin karara karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenlemeye yer verilmediği anlaşılmıştır.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

İncelenen uyuşmazlıkta, 4207 sayılı Kanun'un 5. maddesinin ikinci ve on altıncı fıkraları uyarınca ve bu fıkralarda öngörülen sürelere uygun olarak süresiz değil, belirli bir süre için davacıya ait işyerinin (10 gün) süre ile kapatılmasına ilişkin idari yaptırım kararının, 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, önce 13.2.2011 tarih ve 6111 sayılı Kanun'un 202. maddesiyle, daha sonra 24.5.2013 tarih ve 6487 sayılı Kanun'un 27. maddesiyle, 4207 sayılı Kanun'da yapılan değişikliklerle Kanun'un yeniden düzenlendiği ve bu haliyle, 4207 sayılı Kanun'da, "işyerinin 10 gün süre ile kapatılmasına" ilişkin karara karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenlemenin yer almadığı anlaşılmıştır. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde belirtildiği üzere, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Yasa hükümleri dikkate alınacağından, "işyerinin 10 gün süre ile kapatılmasına" ilişkin karara karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanunun 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, İzmir 4. İdare Mahkemesince yapılan başvurunun kabulü ile, İzmir 6. Sulh Ceza Hâkimliğince verilen 10.12.2019 gün ve D.İş No: 2019/6422 sayılı görevsizlik kararının, 16.01.2019 gün ve 2019/6 sayılı İdari Yaptırım kararı ile verilen kapatma kararı ile ilgili kısmının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç: Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle, İzmir 4. İdare Mahkemesince yapılan BAŞVURUNUN KABULÜ ile, İzmir 6. Sulh Ceza Hâkimliğince verilen 10.12.2019 gün ve D.İş No: 2019/6422 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ, 16.01.2019 gün ve 2019/6 sayılı İdari Yaptırım kararı ile verilen kapatma kararı ile ilgili kısmının KALDIRILMASINA, 28.05.2020 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Hicabi	Şükrü	Mehmet	Birol
DURSUN	BOZER	AKSU	SONER

Üye	Üye	Üye
Aydemir	Nurdane	Ahmet
TUNÇ	TOPUZ	ARSLAN